

Laskennallinen tarveselvitys: Barnahus, Lasta-mallin jatkorahoitushakemus vuosille 2024–2025. Rahoittaja sosiaali- ja terveysministeriö, STM.

Yksikkö: Strategia- ja konsernipalvelut, kehittämissyksikkö

Laatija: Heli Aalto 18.8.2023

Barnahus- mallin avulla autetaan väkivaltaa kokeneita lapsia ja nuoria. Hanke käynnistyi vuonna 2019 ja siitä halutaan kehittää pysyvä toimintatapa. Siun sotessa hanke käynnistyi lokakuussa 2020.

Hankhallinnoija Pohjois-Savon hyvinvointialue/KYS. Rahoitus siirretään Pohjois-Karjalan hyvinvointialueelle talousarvion mukaisesti.

Avustus myönnetään täysimääräisenä eli omarahoitusosuutta ei vaadita, mutta rahoitusta saavien tulee sitoutua siihen, että hankerahoituksella käyttöönotettu Barnahus-malli jää alueella pitkäaikaiseen käyttöön myös hankkeen päätyttyä.

Rahoituslaskelma

Siun soten hankkeen rahoitus on 70 000 euroa/vuosi eli koko hankekaudelle 2024–2025 140 000 euroa. Pääosa hankekuluista on henkilöstökuluja. Hankkeen jatkokaudella keskitytään toiminnan vahvistamiseen ja juurruttamiseen.

Hankkeen tarve

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueella on olemassa paikallinen Lasta-malli, jota on pyritty juurruttamaan pysyväksi toiminnaksi alueen palvelurakenteeseen. Hankkeessa työskentelee Lasta koordinaattori. Lasta koordinaattorin tekemän kehittämistyön kautta on mahdollista saada tärkeää tietoa terveydenhuollon mahdollisuuksista ja roolista lapsiin ja nuoriin kohdistuvissa väkivaltapauksissa ja niihin liittyvässä viranomaisyhteistyössä. Lasta-koordinaattori tekee tiivistä yhteistyötä Pohjois-Karjalan Lasta-työryhmän, lasten ja nuorten oikeuspsykiatrian tutkimusyksikön sekä THL:n koordinoimien valtakunnallisten Barnahus lasta- ja satelliitti- työryhmien kanssa.

Lasta- malli on poliisin, sosiaalihuollon sekä terveydenhuollon yhteistoimintaa, joka mahdollistaa perheille oikea-aikaisemman avun ja tuen rikosprosessin rinnalle tai sen sijaan. Toimintamallissa sosiaalihuolto pyytää virka-apua terveydenhuollosta taustatietojen kartoittamiseksi ja/tai tarvittaessa työparin saamiseksi terveydenhuollosta. Poliisi, terveydenhuollon ammattilainen ja sosiaalihuollon ammattilainen tekevät väkivaltaepäilyn tultua ilmi tiivistä yhteistyötä lapsen ja perheen kokonaistilanteen ymmärtämiseksi sekä pohtivat jatkotoimenpiteitä yhdessä.

Viranomaisten Lasta-mallin mukainen yhteistoiminta helpottaa perheiden tilannetta ja ennaltaehkäisee perheiden ongelmien kasaantumista entisestään. Terveydenhuollon ollessa mukana prosessin alusta alkaen tarvittava jatkohoito on järjestettävissä nopeammin.

Hankkeessa tehtävä työ on lakisääteisen, äärimmäisen haavoittuvassa asemassa olevien lasten kanssa tehtävän työn parantamista ja kehittämistä. Hankkeesta ei aiheudu suoria kustannuksia Pohjois-Karjalan hyvinvointialueelle, sillä siinä ei ole omarahoitusosuutta. Kehittämisraha tukee siis suoraan hyvinvointialueen toimintaa.

Hankkeen kuvaus

Barnahus-hankkeen tavoitteena on kehittää lapsiin ja nuoriin kohdistuvan väkivallan tutkinta- ja hoitoprosesseja niin, että väkivallan tunnistaminen, väkivaltarikosepäilyjen tutkiminen sekä uhrien hoidon ja tuen piiriin ohjautuminen olisi mahdollisimman sujuvaa ja oikea-aikaista. KYS-YTA-alueen hyvinvointialueilla toteutettavat Barnahus-hankkeen alueelliset suunnitelmat noudattavat kansallisen (THL) hankkeen suuntaviivoja ja prosessien tarkastelua neljän huoneen näkökulmasta, jossa yhdistyvät esitutkinta, lapsen suojeleminen, psyykinen terveys ja fyysinen terveys.

Poliisin näkökulmasta Lasta-malli on merkittävästi parantanut lapsiin kohdistuvien rikosten tutkintaa ja viranomaisten välistä yhteistyötä. Lasta-malli on koettu tarpeelliseksi ja Lasta-koordinaattorilla on ollut tärkeä rooli mallin kehittämisessä paikallisesti entistä toimivammaksi. Koordinaattorin sijoittuminen poliisiasemalle on koettu erittäin tärkeäksi. Poliisin yhteistyö sosiaalihuollon ja terveydenhuollon kanssa on syventynyt. Poliisi on matalalla kynnyksellä voinut kääntyä Lasta-koordinaattorin terveydenhuollon asiantuntijuuden puoleen, myös esimerkiksi tuen ja hoidon tarpeen arvioimiseksi. Lasta-koordinaattorin toimiminen viranomaisten yhdyshenkilönä on sujuvoittanut työskentelyä joka suuntaan. Koordinaattoria voitaisiin tulevaisuudessa hyödyntää entistä enemmän ja monipuolisemmin.

Vaikka Lasta-mallin käyttö on Pohjois-Karjalassa hyvällä mallilla, kehitettävää riittää, jotta malli saadaan vakiinnutettua hyvinvointialueen ja poliisitoiminnan rakenteisiin. Lainsäädännöllisistä haasteista huolimatta on poliisin ja hyvinvointialueen yhteistyötä saatu toimivammaksi ja tuottamaan tulosta, myös ennalta estävyyden näkökulmasta.